

Den styrkede pædagogiske læreplan for Margueritten november 2020

Hvem er vi?

Margueritten er en udflytterbørnehave med masser af plads til både fordybelse og kreative aktiviteter. Villaen på Vibekevej 12, tæt på Hillerød Station, benyttes som vores opsamlingssted, men fysisk befinder vi os dagligt på vores dejlige, lyse og nyindrettede institution i Gørløse. Her kan vi tilbyde børnene den skønneste legeplads og herudover er vi tæt på naturen og grønne områder, som vi benytter i stort omfang.

Vores institution er et nystartet dagtilbud i 2020 med plads til 80 børn. Pr. november er vi små 40 børn indskrevet, og vi starter løbende op med nye børn, indtil vi når vores endelige normering. De første børn startede den 1. maj 2020, da institutionerne atter måtte åbne, efter at have være nedlukket pga. Covid-19. Marguerittens personale består af en daglig leder, fire pædagoger, tre pædagogmedhjælpere og en kok, som er ansat med en variation i både alder, køn og erfaringsgrundlag/uddannelse.

Vi arbejder ud fra en fælles afdeling, hvor børnene kan benytte institutionens mange legezoner indendørs, hvilket giver mulighed for både ro og fordybelse. Denne inddeling medvirker til, at vi er et hus, hvor børnene kan færdes frit og trygt, og børn og voksne kender hinanden rigtigt godt.

Hvordan har vi arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan?

Eftersom vi først startede den 1. maj 2020, har vi kun haft en begrænset tid med pædagogisk hverdag i selskab med institutionens børn. Vi er derfor i den tidlige del af vores første år som Margueritten, men alligevel er vi startet på arbejdet med den styrkede pædagogiske læringsplan, som landets daginstitutioner arbejder ud fra, og herudover har vi arbejdet på højtryk med at starte vores nye kommunale dagtilbud op, hvilket både har været med fokus på modtagelse af både børn og forældre i en hel ny institution samt den fysiske indretning af læringsmiljøer i et helt nyt hus.

I Margueritten anser vi den styrkede pædagogiske læreplan for et arbejdsredskab og en afstemning af vores pædagogik og holdninger. Der er tale om et stort og meget omfattende arbejdsredskab, som ikke kan diskuteres dagligt eller årligt. Vi vælger at opdele læreplanen i to dele, hvor den største, og relativt fastlagte del, består af det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne, samt en meget mindre del, bestående af handlinger/fokuspunkter, som vi har hen over årene. Vores arbejdsgrundlag vil være basisdelen, der ikke ændrer sig betragteligt over året, men til gengæld over flere år. Vi kommer løbende til at arbejde med punkter i denne del, og som ny institution er det vigtigt for os, at vi stille og roligt får arbejdet os gennem alle delene, så vi sammen kan skabe et fælles pædagogisk grundlag, som vil være genkendeligt for både brugere og besøgende. Dette arbejde kæver både tid og en fælles hverdag med pædagogisk praksis, hvor begreber som ord, dialog, refleksion og evaluering over tid vil medvirke til at danne vores fælles pædagogiske grundlag. Vi har endnu til gode at se, om vores tanker og idéer kan leve op til virkeligheden, og om vi her er enige om udfaldet af vores pædagogiske tanker, eller om de skal justeres lidt til.

Vores daglige leder vil i samarbejde med pædagogerne lægge en plan for, hvordan vi de næste år vil arbejde os igennem den styrkede pædagogiske læreplans større og mindre dele. Det vigtigste

fokuspunkt vil dog være arbejdet med hverdagen i Margueritten, og de refleksioner denne medvirker til, når vi skaber vores fælles praksis.

Læreplanens lille handlingsorienterede del kommer i år til at bestå af arbejdet med to pædagogiske rutiner, nemlig garderobe og modtagelse.

Overordnet set, har vi med vores korte tid som institution endnu ikke nået meget sammen af den styrkede pædagogiske læreplan, men vi vil stille og roligt arbejde os igennem alle delene i fællesskab, og benytte den tid, som arbejdet med læreplanen nu kræver. I takt med at vi arbejder, reflekterer og evaluerer os igennem den fælles pædagogiske praksis og hermed finder frem til vores institutions værdigrundlag, vil vi ændre i det skrevne på vores hjemmeside, når vi sammen opnår nye erkendelser.

På vej mod en evaluerings kultur

Indretningen af de fysiske lærings- og legemiljøer i Margueritten har været vores første fælles punkt i læreplanen, som er opbygget efter indretningsdesigner, Susanne Staffeldts, tanker om rummets betydning for gode læringsmiljøer. Det har dog vist sig at være et noget udfordrende punkt at evaluere på i år, eftersom vi har måttet ændre på vores lærings- og legemiljøer af hensyn til rengøring og hygiejne i forbindelse med Covid-19. Derfor har vi udskudt evalueringen lidt på dette punkt og i stedet valgt at evaluere på modtagelse af børn og forældre i Margueritten. På nuværende tidspunkt har vi ikke opsat mål eller evalueringsmetoder, men disse planlægges snarest.

Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

Den styrkede pædagogiske læreplan indeholder seks læreplanstemaer og det fælles pædagogiske grundlag.

De seks læreplanstemaer:

- alsidig personlig udvikling
- social udvikling
- kommunikation og sprog
- krop, sanser og bevægelse
- natur, udeliv og science
- kultur, æstetik og fællesskab

Elementer i det fælles pædagogiske grundlag:

- barnesyn
- dannelse og børneperspektiv
- leg
- læring
- børnefællesskaber
- pædagogisk læringsmiljø
- samarbejde med forældre om børns læring
- børn i udsatte positioner
- Sammenhæng med børnehaveklassen

De seks læreplanstemaer:

Alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig, pædagogisk læreplan, som beskriver institutionens mål for læring i forhold til seks forskellige læreplanstemaer. Disse er her beskrevet kort med et overordnet mål, og herpå hvordan vi i Margueritten arbejder med disse.

Alsidig personlig udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Vores mål er, at hvert enkelt barn bliver anerkendt, altså set, hørt og imødekommet, så vi hermed styrker det enkelte barns selvværd. Det gør vi på flere forskellige måder: At blive selvhjulpne. At lære at kunne mærke sig selv og sine egne behov. Robusthed. At være en del af fællesskabet. Mod til at stå frem foran andre. Ved at være aktiv deltagende i de daglige rutiner, lege og forskellige aktiviteter får børnene erfaringer med egne evner og formåen. Her vil Marguerittens voksne optræde tillidsvækkende og samtidig anerkende det enkelte barns initiativer på en måde, der inspirerer barnet til at udforske og undersøge sig selv, sine følelser og omgivelser. Dette gøres blandt andet ved at vide, hvornår, og hvordan, det enkelte barn har brug for at blive skubbet eller skånet, fx i afgrænsede legemiljøer med mulighed for fordybelse, i små grupper og i nye fællesskaber, hvor de voksne træder i baggrunden og lader børnene få lov at prøve selv. Børn udvikler interesse og ansvarlighed, når de indgår i betydningsfulde relationer med andre, som bærer præg af respekt, omsorg og nærvær.

Vi ønsker, at det enkelte barn lærer at finde ro til fordybelse og tør at udtrykke sig i større forsamlinger. Barnet skal styrke sine evner til at invitere sig selv ind i en leg og komme med forslag i hverdagen. Endelig finder vi det meget vigtigt, at børnene bliver opmærksomme på hinanden og lærer at give hinanden plads, bl.a. ved turtagning/øve sig i at vente på tur.

I Margueritten vil vi bl.a. arbejde med den alsidige personlige udvikling ved:

- At vække nysgerrighed hos barnet
- Støtte op om venskaber og relationer
- Erfaring med at håndtere mange forskellige følelser
- Møde nye udfordringer og oplevelser
- Opleve følelsen af tryghed, nærhed, omsorg, anerkendelse og succes i relation med andre børn og voksne

Social udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, som bidrager til demokratisk dannelse.

Børnehavebarnets sociale udvikling er baseret på relationer. I Margueritten er vores mål, at alle vores børn skal udvikle og tilegne sig sociale kompetencer, så de bliver i stand til at danne tætte relationer til andre mennesker. Ved at spejle sig i andre udvikles barnets selvopfattelse, for det er gennem samspillet med andre børn, at barnet lærer sig selv at kende og udvikler sig. Hermed styrkes de sociale kompetencer, så som empati, tilknytning og sociale færdigheder og åbner samtidig op for at kunne indgå i fællesskaber, hvor barnet bl.a. gennem leg lærer at samarbejde med andre. Det er derfor vigtigt for os at støtte barnet i at danne venskaber og indgå i fællesskaber. Gennem fællesskabet med andre børn skal barnet opleve en følelse af at føle sig anerkendt og værdifuldt.

Vi vil derfor støtte det enkelte barn i at være nysgerrig på sine omgivelser, så barnets evne til at se og forstå andre børns følelser og behov styrkes. Forudsætningen for at barnet kan opnå følelsen af empati er tryghed og tilknytning, så derfor anser vi det som vigtigt, at alle børn bliver mødt af positive forventninger af de voksne. Samtidig finder vi det vigtigt, at vi understøtter barnets sociale udvikling ved at anerkende og opmuntre til børnenes indbyrdes hjælpsomhed og samarbejde gennem leg, aktiviteter, rutiner og dagligdagen. Vi ser ikke nødvendigvis de naturlige konflikter som noget negativt, for gennem disse får barnet mulighed for at mærke og kommunikere egne følelser og behov og får samtidig indblik i andres. Det er vores opgave at sætte ord på følelser, tolke og forklare andres følelser og intentioner. Gennem dette sociale samspil lærer barnet bl.a. at øve behovsudsættelse og forhandling.

I Margueritten arbejder vi bl.a. med:

- Aktiviteter på tværs af børnegrupper
- Behovsudsættelse
- Turtagning børnene imellem
- Understøttelse af det positive samspil børnene imellem gennem leg
- Opmuntring til samarbejde gennem aktiv deltagelse i de daglige aktiviteter

Kommunikation og sprog

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov, ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sagt med andre ord skal alle børn udvikle og tilegne sig et varieret sprog, så de hermed bliver bedre til at udtrykke sig over for deres omgivelser og bliver bedre til at forstå deres omverden. Vi vil udfordre børnene til sproglig kreativitet gennem forskellige pædagogiske aktiviteter. Gennem sproget gives barnet mulighed for at opnå forståelse og udtrykke følelser samt at skabe nære relationer til både børn og voksne.

I Margueritten har vi fokus på, hvordan vi som voksne bruger sproget i samspil med børnene ved bl.a. at inkludere dem i hverdagen med et tydeligt sprog, som gør hverdagen forudsigelig og tryk for

det enkelte barn. Dette gøres fx ved at tale om de daglige rutiner og sætte ord på barnets handlinger. Herudover finder vi det vigtigt at lære barnet, at kommunikation ikke kun foregår verbalt, men også via kropssproget. Ved at arbejde med det enkelte barns sproglige udvikling, styrker vi samtidig dets sociale færdigheder ved at kunne forstå sine omgivelser – og, lige så vigtigt, blive forstået. Dette kan have stor betydning for, hvordan de deltager i legeaktiviteter, eftersom de sproglige færdigheder kan skabe en mere nuanceret leg og styrke venskaber børnene imellem.

I Margueritten arbejder vi med at understøtte børnenes sprogtilegnelse og kommunikation bl.a. igennem:

- For så vidt muligt anvender vi små grupper i dagligdagens rutiner og aktiviteter
- Fællessamling
- Dialogisk læsning/ sprogstimulering
- Lydbyen
- Højtlesning
- Rim og remser
- Fri for mobberi
- Sange/sanglege
- Spil
- Periodevist arbejde med temaer, der giver mulighed for at udvide barnets ordforråd i forhold til emnet.
- Dagen, ugen og månedens ord i samspil med børn, forældre og personale
- Sprogtest
- Arbejde med materiale fra talepædagog

Krop, sanser og bevægelse

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi har som mål, at barnet skal blive fortrolig med sin krop og hermed udvikle lyst til at bruge den, bevæge sig og lege. Kroppen kan ses som det værktøj, som barnet benytter til at sanse hele verden, og som udgør fundamentet for bl.a. kommunikation og sociale processer. Ved at styrke sine motoriske færdigheder styrkes også forudsætningen for at udvikle sig. Det arbejder vi med ud fra kendskab til det enkelte barn og forståelse for, at børn lærer forskelligt. Erfaringer med at have overvundet de lidt ”farlige” lege, fx at hoppe ned fra et sted, man er lidt utryg ved, hjælper barnet til at turde udfordre sig selv på andre oplevelser senere hen.

Personalet deltager selv aktivt i aktiviteter for at vise barnet glæde ved at bevæge sig og for at kunne italesætte de erfaringer, barnet oplever ved at bevæge sig, fx at mærke at hjertet banker lidt hurtigere, når tempoet stiger. Hermed mødes barnet i sin oplevelse og vil kunne føle sig genkendt og spejlet i både voksne og børn.

I Margueritten arbejder vi bl.a. med kroppen gennem:

- Leg
- Bevægelse og fysisk aktivitet
- Lære om – og benytte sig af – sanserne: Lugtesansen, smagssansen, høresansen, synssansen og følesansen
- Gymnastik, yoga, sanglege og dans
- Dagligdagens gøremål, fx dække bord, sætte stole op, feje, rydde op, osv.
- Veksle mellem selvstændig udforskning af kroppens styrke og funktion og voksenstyret udforskning gennem aktiviteter

Natur, udeliv og science

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vores overordnede mål er, at det enkelte barn opnår et større kendskab til naturen og dennes fænomener gennem aktiviteter. Her vil vi både have fokus på det enkelte barns dannelse i samspil med naturen, men også til den spirende matematisk/naturvidenskabelig nysgerrighed, og science didaktiske tilgang, vi møder det enkelte barn med.

Børns tilgang til verden er helt naturligt undersøgende og nysgerrigt. Derfor er det vigtigt, at det pædagogiske personale igangsætter aktiviteter, der gør barnet fortroligt med at befinde sig i naturen. Vores mål er, at barnet oplever en glæde ved at opholde sig i naturen og oplever den som en kilde til både leg, udforskning og viden. Gennem mange forskellige naturoplevelser er vores mål at skabe barnets grundlæggende forståelse for dets omverden og miljøet.

Science er den undersøgende tilgang, som skal skabe rammer og muligheder for barnets udforskende og eksperimenterende tilgang til omverden. Dette gøres bl.a. gennem den voksnes nærvær, optagethed og nysgerrighed sammen med barnet. Vi vil her være inspirerende, og igangsætte aktiviteter, men også give det enkelte barn plads ved at træde i baggrunden, observere og hjælpe det enkelte barn, når det har behov.

I Margueritten understøtter vi bl.a. børnenes interesse, udforskning og tilgange til naturen ved at:

- Arbejde med årstiderne både udendørs og indendørs
- Vi undersøger legepladsen i alt slags vejr
- Indsamle ting fra naturen og undersøge disse nærmere bl.a. gennem forstørrelsesglas og mikroskoper
- Affald sortering og affalds eksperimenter, hvad er nedbrydeligt og hvad er ikke?
- Lave eksperimenter/temaer om naturfænomener, luft, ild, vand og jord
- Lave insekthotel

- Inddrage digitalisering bl.a. med det vi finder, som vi undersøger ved at tage billeder på iPads og på vores digital mikroskop Easi-Scope, som kan forstørre objektet op til 43 gange. Vi undersøger, læser og ser videoer omkring emner på iPads og computer.
- Planter frø og følger udviklingen
- Lave udstillinger
- Tage på ture i nærmiljøet
- Lære at passe på naturen

Kultur, æstetik og fællesskab

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuer og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Marguerittens mål er, at børnene opnår kendskab til hinandens forskelligheder, så deres syn på, og forståelse af, hinanden hermed bliver mere nuanceret. Vores ønske er, at hvert enkelt barn lærer at se forskellighed som en styrke frem for en begrænsning. Her er vi voksne vigtige rollemodeller for børnene og vil styrke deres tilgang til verden gennem dans, sang, læsning og kreativitet bl.a. gennem malning. Vi vil være nysgerrige på børnenes måder at udtrykke sig på og følge deres interesser og oplevelser, så aktiviteterne lige så meget udvikles på baggrund af børneperspektivet som af et voksenperspektiv. Vi vil her være opmærksomme på, at aktiviteterne bliver mere procesorienterede frem for produktorienterede. Medindflydelse skaber større interesse for, og lyst til, at udtrykke sig.

Børn møder deres omverden fordomsfrit ud fra en nysgerrighed og lyst til at udforske. Derfor anser vi det for vigtigt, at vi skaber rum til, at børnene kan udfolde sig og introduceres for forskellige kulturelle møder, så deres selvopfattelse samt opfattelse af omverden og andre mennesker bliver rummelig. Det er derfor vigtigt, at vi voksne skaber rum og rammer til, at hvert enkelt barn får mulighed for at udfolde sig og udvikle sin egen kultur, da vores oplevelse er, at børn udvikler deres eget kulturelle udtryk i mødet med andre menneskers formidling af kunst og kultur. Her finder vi det vigtigt, at det enkelte barn bliver bevidst om sin egen udtryksform, så det styrkes til at være den, det er, i fællesskabet.

I Margueritten vil vi derfor tilbyde børnene varierede muligheder for at sanse og opleve forskellige udtryksformer så som højtlesning, sang, musik, dans, skuespil/teater eller en tur på det lokale museum/slot – tilpasset deres alder. Vi laver udstillinger af evt. fund og/eller kreationer i vores hus bl.a. på væggene eller på bordene. Vores oplevelser vælger vi bl.a. at bearbejde via malerier, tegninger, skulpturer, fortællinger, teater m.m.

I Margueritten arbejder vi bl.a. med de kulturelle fællesskaber gennem:

- Inddrage børnene i forskellige traditioner, så som jul, fastelavn, påske, osv.
- Præsentere børnene for teater, udstillinger og koncerter

- Museumsbesøg
- Anerkende børns forskellighed, fx udforske forskellige nationaliteter og kulturer i Margueritten.
- Sansestimulering gennem fx rim, remser, sang og mad

Elementer i det fælles pædagogiske grundlag:

Vi har udvalgt at arbejde med fire, for os, vigtige områder nemlig:

Forældresamarbejde

Trykke børn lærer bedst! Derfor ønsker vi at opbygge en tillidsfuld relation mellem institution og forældre.

Dette gøre vi b.la. ved at give forældre indsigt i vores læringsmiljø, som vi hver dag skaber for børnene. Dette gøre vi i hente/bringe situationerne, dagtilbud-hjems-samtaler, forældremøder og via digital kommunikation over Aula. Indsigten i børnenes læring kan fx være i de daglige rutiner og aktiviteter eller udstillinger i forbindelse med vores forskellige læreplanstemaer henover året.

Endelig opbygges den tillidsfulde relation mellem institutionen og forældre gennem vores fælles arrangementer, hvor forældrene styrker deres kendskab til hinanden, hinandens børn og personalet. Her har dagtilbudsrådet en stor betydning for fællesskabet, b.la. gennem koordinering af kaffe- og morgenmadsarrangementer.

Pædagogisk læringsmiljø

I Margueritten fokuserer vi på de fysiske læringsmiljøer i vores helt nyindrettede institution.

Traditionelt har man 20-børnestuer. I Margueritten leger børnene i zoner.

Vi har to afdelinger, hvor børnene frit kan bevæge sig rundt i legezoner. Det kan være stillezonen med historieoplæsning og afspilning af dæmpet musik eller historier. De aktive zoner med bage værksted, malerværksted, spil/konstruktion, Lego, Tukluks og krea/rolleleg. Den meget aktive zone med tumlerum/hulebyg, garderobe med af og påklædning, legeplads til leg med højt motorisk aktivitetsniveau og udeværksted med bålplads.

Rummene skal udtrykke det, der skal foregå, og i stedet for at gå at rydde op hele tiden, gør vi tingene klar til børnene.

Ideen med institutionens indretning er b.la. at give børnene større frihed til selv at bestemme, hvad de har lyst til at lave.

I indretningen af legemiljøer handler det om at skabe plads for legen. At sørge for, at den foregår uforstyrret og ikke forstyrre omgivelserne. Derfor har vi de forskellige legezoner.

I et samfund, hvor fremtidens største ressource er innovation, så gælder det om at imødekomme børnenes skaberevner og give dem mulighed for at finde på.

Det er rigtig vigtig for os, at institutionen understøtter aktiviteter, der giver alle børn mulighed for lystbetonet udvikling. Vi arbejder meget med, at børnene selv skal kunne vælge til, men de voksne skal også lave ting, de er motiverede for.

Mange uforstyrrede legesteder og mulighed for fordybelsesaktiviteter voksne og børn imellem giver længerevarende lege og styrker opmærksomheden om aktiviteterne. Det giver færre konflikter og lavere lydniveau. Målet er ”det gode møde mellem dig og mig”, hvor børn og voksne får gode aktiviteter med hinanden, og børnene får gode steder, hvor de kan lege med hinanden.

Ved at institutionen er en busbørnehave, så er pædagogerne til stede hele dagen, så det er de samme voksne, der er der, både når børnene bliver afleveret, og når de bliver hentet igen. Dette er gavnligt for børnene, da det medvirker til at skabe en god kommunikation og relation mellem personale og forældre.

Dannelse og børneperspektiv

I Margueritten starter den store opgave, som skolen senere overtager, nemlig at danne hvert enkelt barn til at blive en livsduelig samfundsborger med en indre robusthed, der gør det muligt at klare modgang på sin vej samtidig med, at barnet oplever glæden ved at kunne klare noget selv samt oplever at besidde de nødvendige færdigheder, der gør det i stand til at holde fast i en opgave. Det gør vi blandt andet ved at arbejde med:

- Dannelse set som udvikling af hele barnet som menneske. Fokusordene er her: Livsduelighed, nysgerrighed, gåpåmod, osv.
- Dannelse set som uddannelse og kvalificering. Fokusordene er her: Læring gennem leg.
- Dannelse set som politisk dannelse til fremtidens demokratiske borgere, solidaritet, kritisk refleksion, osv. Fokusordet er her: Relationskompetencer.

Det er flotte ord at leve op til og kræver, at vi giver børnene muligheder for at danne sig deres egne erfaringer. Der er en tendens til at tro, at børns selvstændighed og talent for at kunne tage et ansvar, er noget, som kommer helt af sig selv i takt med, at barnet modnes med alderen. Men fjerner vi al modstand på barnets vej i vores forsøg på at gøre dem glade, lærer de ikke at kunne indgå i de konflikter, som de uundgåeligt vil støde på i deres hverdag, og rustes derfor heller ikke til at klare de udfordringer, som samfundet senere stiller dem overfor. I Margueritten vil vi derfor introducere børnene til ting, der er både nye og udfordrende for dem, men det vil ske i trygge rammer.

I arbejdet med at styrke barnets dannelse ser vi den frie leg som et vigtigt område, for gennem legen mener vi, at barnets vigtigste læring opstår. Legen øver, og styrker, de vigtige sociale kompetencer, der gør barnet i stand til at begå sig blandt andre. Her bliver de blandt andet udfordret og lærer noget om deres egne personlige kompetencer samt egne og andres grænser. Det er gennem legen med andre børn, at relationer opstår, og børnene danner de mange forskellige venskaber, som styrker deres udvikling og dannelse. Personalet vil her være nærværende og hjælpe børnene med at se hinanden og forstå hinandens reaktioner, men også træde et skridt tilbage og give børnene plads til selv at udvikle deres personlige dannelse. Dette kræver intern deling af viden og erfaring samt en nysgerrighed hos vores personale på børnenes synsvinkel og ønsker, og at vi tager disse alvorligt, så børnene føler sig set og hørt. Det kan blandt ske ved, at personalet ændrer deres egne planer for at arbejde med det, som børnene er optaget af netop nu.

Leg

Som nævnt ovenfor tillægger vi legen stor værdi og ser den som et vigtigt læringsrum for barnet. Det er her barnet kan øve sig og lære om sig selv og sin omverden. Det er gennem legen, barnet kan

afprøve forskellige roller, nye identiteter og lege med deres fantasi. Det er også gennem legen, barnet kan skabe sig erfaringer med kommunikation, samarbejde og konfliktløsning. Vores børnehavebørn er mellem tre og seks år, hvilket betyder, de befinder sig forskellige steder i deres personlige og kreative udvikling. Derfor har vi også fokus på, at vores personale er bevidste om, at det er vigtigt, børnene får lov til selv at lege frit, men også har fokus på at skulle kunne træde til, når der kræves igangsættelse af forskellige lege samt deltagelse i lege, så der kan skabes en variation og udvidelse af børnenes leg.

Læring

Børn lærer:

- Ved at undersøge med krop og sanser
- Ved at blive forundret og stille spørgsmål
- Ved at mødes af spørgsmål og udfordringer
- Ved at eksperimentere og observere
- Ved kommunikation, sammenspil og sociale interaktioner
- Ved at bidrage til at ændre på regler og finde kreative løsninger
- Ting, som giver mening for dem.

Dette arbejde forudsætter pædagoger, som er i stand til at skabe de rammer, som børn kan udvikle sig til at være aktivt handlende, nysgerrige, engagerede og eksperimenterende i.